

İKV BİLGİ NOTU

AB TARIM ENVANTERİ BROŞÜRÜ

Tunç İbrahim Ceylan, İKV Uzman Yardımcısı

10 senede bir gerçekleştiren tarım envanteri çalışması, AB’de tarım sektörünün güncel durumunu tüm detaylarıyla göstermesi açısından oldukça önemli bir veri seti sunuyor. Son olarak 2020 yılında yapılan tarım envanteri de AB’deki çiftliklerin durumunu, tarımdaki iş gücüne dair detaylı bilgileri aktarıyor. Tarım envanterinde elde edilen sonuçlar ise yayımlanan raporlar dışında AB İstatistik Ofisi *Eurostat* tarafından görselleştiriliyor ve okunması daha rahat grafikler oluşturularak paylaşılıyor. Örneğin 20 Kasım 2024 tarihinde tarım envanterinin coğrafi mekânsal verilerini görselleştiren bir internet sayfasının kullanıma açıldığı bilgisi kamuoyuyla paylaşılmıştı.¹ Benzer şekilde *Eurostat*, tarım envanterinin belli başlı sonuçlarını inceleyen “Avrupa çiftliklerine bir bakış – tarım envanteri sonuçları” başlıklı 32 sayfalık bir broşürü 7 Ocak 2025 tarihinde internet sayfasında paylaştı.²

Broşürde incelenen verilere bakıldığında şunlar görülüyor:

- AB genelinde 9.067.300 çiftlik varken bunların %64’ü 5 hektardan daha az işlenir tarım alanına sahip.
- AB’deki tüm çiftliklerin %32’si Romanya’da, %14’ü Polonya’da, %10’u ise İspanya’da bulunuyor. Bu üç ülke toplam çiftliklerin yarısından fazlasına sahip.
- Çiftlik sahiplerinin cinsiyet dağılımı %68 erkek, %32 kadın şeklinde.
- AB çiftçilerinin %6’lık kısmı 35 yaşından küçük. Bunların cinsiyet dağılımı ise %74 erkek ve %26 kadın olarak gerçekleşti. Çiftçilerin yaş dağılımında %33’lük oranla 65 yaş üstü kişiler en büyük paya sahip. Bunların ise %62’si erkek, %38’i kadın. Cinsiyet dağılımı oranlarının birbirine en yakın olduğu grup 65 yaş üstü çiftçiler. En büyük fark ise 35 yaş altı çiftçilerde ölçüldü.
- AB’deki çiftlik alanlarının %62,3’ü dönemlik ekinler için kullanılırken, %30,5 kalıcı otlak, %7,1’i ise kalıcı bitkiler için kullanılıyor. Ekinler için kullanılan ekilebilir arazi oranının en yüksek olduğu ülke Finlandiya olurken, bu kategorideki en düşük seviye İrlanda’da ölçülüyor.
- AB’de çiftliklerin %48’lik bir bölümü kendi sahipleri tarafından işlenirken %45,8’i ise kiralama yöntemiyle işletiliyor. Polonya %75,4 ile işlenen çiftliğe sahip olma oranının en yüksek olduğu ülke olurken %9 ile Bulgaristan’da bu oran en düşük seviyede.

¹ Eurostat, “Experimental geospatial data from agricultural census”, 20.11.2024.
<https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/w/wdn-20241120-1>

² Eurostat, “A look at European farms – agricultural census results”, 07.01.2025.
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-catalogues/w/ks-01-24-024>

- Hektar başına düşen çiftlik hayvanı oranında ise Belçika ve Hollanda öne çıkıyor. 2010-2020 döneminde bu parametrede İspanya'da en büyük artış yaşanırken Hırvatistan'da en büyük düşüş görüldü.
- AB çapındaki çiftliklerde toplam çalışan kişi sayısı 13.148.530 olarak bildirilirken çiftliklerde çalışanlarının %82'si aile üyelerinden, %18'i ise aile dışından kişilerden oluşuyor.
- 2020 yılı itibarıyla 35 yaş altı çiftçilerin %21'i tam tarımsal eğitime sahipken aynı oran 65 yaş üstü çiftçiler için %4 olarak ölçüldü.

Bu bilgiler ışığında AB tarımının bir fotoğrafı çekiliyor. 300'e yakın farklı değişkenin ele alındığı tarım envanterleri, özellikle karşılaştırmalı okunduğunda eğilimleri net bir şekilde ortaya koyma potansiyeline sahip. Bir sonraki tarım envanterinin sonuçlarıyla kıyaslandığında değişim net bir şekilde görülebilecek ve hem politika yapıcılar hem de tüm ilgili tüm kişiler için önemli bir kaynak olacak.